

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
KULTTUURIALA

RIEMU -KEITTIÖ

TEKIJÄ: Anna Nevalainen KUS12SMB

Koulutusala Kulttuuriala		
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Muotoilun koulutusohjelma		
Työn tekijä(t) Anna Nevalainen		
Työn nimi RIEMU-keittiö		
5.4.2017	Sivumäärä/Liitteet	41
Ohjaaja(t) Jarmo Ruukonen		
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Riemu remontointi ja sisustussuunnittelu		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön aiheena on keittiömalliston suunnittelu. Suunnittelu pohjautuu jo olemassa olevaan asiakaskuntaan sekä Martti Puuhiniemen arvokirjallisuuteen, arvoteorioihin ja arvokonfliktitypologioihin.</p> <p>Työn rakenne koostuu taustateoriasta, arvokollaaseista, konsepteista ja niiden esittelystä sekä lopputulosten pohdinnasta. Työ sisältää keittiöiden historiaa, keittiökaappien runkojen yleisimpiä mitoituksia ja materiaaleja sekä yleisimpiä keittiökaappien ovimateriaaleja. Työssä esitellään myös välitila- ja tasomateriaaleja sekä altaita. Tyypillisimmät keittiömallit on esitelty keittiökirjallisuuden pohjautuen ja tekijän mallintamin kuvin.</p> <p>Työssä on esitelty Martti Puuhiniemen kymmenen erilaista arvoa ja yhdeksän arvotypologiaa. Näiden pohjalta on tyypitetty toimeksiantajan kolme tyypillisintä asiakasryhmää ja luotu kullekin ryhmälle kaksi erilaista kollaasia. Kollaasien ja arvojen perusteella kullekin ryhmälle on tyypitetty sopiva keittiö.</p> <p>Opinnäytetyön lopussa on hieman pohdintaa työn onnistumisesta sekä merkityksestä tekijälleen.</p>		
Avainsanat Keittiö, keittiön suunnittelu, keittiön materiaalit, arvot, arvotypologia, arvokonfliktitypologia, kollaasit		

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Design			
Author(s) Anna Nevalainen			
Title of Thesis RIEMU kitchen			
Date	5.4.2017	Pages/Appendices	41
Supervisor(s) Jarmo Ruokonen			
Client Organisation /Partners Riemu remontointi ja sisustussuunnittelu			
<p>Abstract</p> <p>The focus of this thesis is on creating a kitchen collection for a client. The design and planning are based on an existing client base. The value literature of Martti Puohiniemi plays a fundamental part in creating the collection.</p> <p>The thesis consists of a theory part, value collages, concepts, deliberation of the results and the thesis in general. In addition, the thesis outlines the history of kitchen and introduces the most general measurements and materials of kitchen frames, kitchen door materials and other essential kitchen materials and sinks. Further, the most typical kitchen shapes are presented on the basis of relevant literature of kitchens and 3D pictures of the kitchen shapes are made by the author of the thesis.</p> <p>The thesis includes ten (10) different values and nine (9) value typologies by Martti Puohiniemi. The three most common customer groups have been categorized on the basis of these values. The collages based on the values are created: one (1) 3D kitchen and two (2) collages for each group.</p>			
<p>Keywords</p> <p>Kitchen, Kitchen desing, kitchen materials, values, valuetypology,</p>			

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2.	KEITTIÖ	8
2.1	Keittiön historiaa	8
2.1.1	Varhainen keittiö	8
2.1.2	1700-luvun keittiö	8
2.1.3	1800-luvun keittiö	9
2.1.4	Kohti modernia keittiötä	9
2.2	Keittiöiden rungot ja runkomateriaalit.....	9
2.3	Keittiön ovet	11
2.3.1	Lastulevy	11
2.3.2	Melamiini	12
2.3.3	Laminaatti	12
2.3.4	Mdf-levy	12
2.3.5	Lasi	12
2.3.6	Massiivipuu	13
2.4	Työtasot.....	13
2.4.1	Kivitasot	13
2.4.2	Komposiittitasot	14
2.4.3	Laminaattitasot	14
2.4.4	Corian-tasot.....	14
2.4.5	Massiivipuiset tasot	15
2.5	Välitilat.....	15
2.5.1	Tapetti	15
2.5.2	Keraaminen laatta	15
2.5.3	Verhoilukivi	15
2.5.4	Lasi	16
2.5.5	Pleksi ja akryyli	16
2.5.6	Alumiini ja ruostumaton teräs	16
2.5.7	Aito puu ja vaneri.....	16
2.6	Altaat ja tiskipöydät	17
2.7	Keittiömuodot	17

2.7.1	I-keittiö	17
2.7.2	II-keittiö	18
2.7.3	L-keittiö.....	19
2.7.4	U-keittiö	19
2.7.5	C-keittiö	20
2.7.6	Saarekeittiö	20
2.7.7	Pienoiseittiö	21
3	ARVOT, ARVOMAAILMAT JA ASIAKASKUNTA	22
3.1	Arvot.....	22
3.1.1	Itseohjautuvuus	23
3.1.2	Virikkeisyys.....	23
3.1.3	Hedonismi	23
3.1.4	Suoriutuminen	23
3.1.5	Valta	23
3.1.6	Turvallisuus	24
3.1.7	Yhdenmukaisuus.....	24
3.1.8	Perinteillä	24
3.1.9	Hyväntahtoisuus	24
3.1.10	Universalismi	24
3.2	Suomalaisten arvotypologia ja asiakasryhmien arvoitus	24
3.2.1	Itseohjautuva universalisti	25
3.2.2	Itsenäinen	25
3.2.3	Individualistinen hedonisti	26
3.2.4	Kollektiivinen hedonisti	26
3.2.5	Egoisti	26
3.2.6	Turvallisuusmielinen	26
3.2.7	Turvallisuutta arvostava universalisti	27
3.2.8	Hyväntahtoinen kollektiivinen.....	27
3.2.9	Opportunisti.....	27
3.3	Arvot ja asiakasryhmät.....	28
3.3.1	Ruuhkavuosien lapsiperhe	28
3.3.2	Moderni pariskunta.....	31
3.3.3	Rauhoittuneet perinneasujat	34

4	JOHTOPÄÄTÖKSIÄ JA POHDINTAA	37
---	-----------------------------------	----

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on keittiömalliston suunnittelu ja siihen liittyvän teorian ja mää-
räysten tunteminen. Työ tulee olemaan osa suurempaa kokonaisuutta, ja työ jatkuu todellisuudessa
ja oikeassa elämässä opinnäytetyön valmistuttua. Aihe opinnäytettyössäni rajautuu teoria- ja tausta-
tiedon hankkimiseen ja arvojen kartoittamiseen, joiden pohjalta valmistelen 2-3 kokonaisuutta/kon-
septia. Teen työn toimeksiantajalle, joka on nuori kuopiolainen sisustus- ja remontointialan yritys.
Toimeksiantajan erikoisosaamista on tällä hetkellä kylpyhuoneet ja erikoislaatoitukset, joskin yrityksen
toiminta sisältää kaikki remontointiin ja sisustussuunnitteluun liittyvät tehtävät yksityisellä sektorilla.

Opinnäytetyön tavoitteena on hallita keittiömalliston suunnitteluun tarvittava materi-
aali- ja teoriaosaaminen. Kartoitan tulevan keittiömalliston tulevaa kohderyhmää ja heidän arvoma-
ailmaansa Martti Puohiniemen arvoteorioihin nojaten. Keittiömalliston suunnittelun lähtökohtana on
toiminnallisuus ja esteettisyys, sekä kotimaan markkinoille suuntautuminen.

Työn rakenne kostuu taustateoriasta, arvokollaaseista, konsepteista ja niiden esitte-
lystä sekä lopputulosten pohdinnasta. Paneudun keittiöiden historiaan, käyn läpi standardimittaiset
keittiörungot ja niiden materiaaleja sekä ovimateriaaleja. Sivuan välitilamateriaaleja ja tasomateriaa-
leja ja altaita. Esittelen tyypillisimmät keittiön mallit keittiökirjallisuuteen perustuen.

Teoriaosiossa haen Puohiniemen arvokirjallisuudesta arvoja ja arvokonfliktityologioita,
joiden perusteella pystyn tyypittämään tulevia asiakkaita ja heidän halujaan. Teen arvomaailmoihin
pohjautuen muutaman kollaasin, joista kukin edustaa yhtä asiakasryhmää. Näihin kollaaseihin haen
hieman kuvia, materiaaleja ja asioita, joita kyseiset ryhmät arvostavat. Näiden pohjalta luon muuta-
man keittiökonseptin, joissa keittiö on kasattu jo olemassa olevista keittiömalleista ja materiaaleista.
Keittiökonseptit pohjautuvat siis pitkälle kunkin ryhmän arvoihin. Lopuksi mallinnan kullekin ryhmälle
sopivan keittiön edellä mainittujen arvojen ja kollaasien pohjalta. Lopussa tulen pohtimaan toteutu-
neita konsepteja ja arvioimaan työn merkitystä ja onnistumista.

2. KEITTIÖ

Keittiö on perinteisesti kodin sydän, jossa arki ja juhla kohtaavat. Keittiössä valmistetaan ja nautitaan ateriat, mutta myös vietetään vapaa-aikaa, tehdään töitä tai istutaan iltaa kavereiden kanssa. Suunnittelijalle keittiö on kodin melkenpä haastavinta aluetta. Suunnittelijan on osattava huomioida käyttäjän tarpeet ja asiakkaan on ymmärrettävä, että elämisen ja arjen keskellä valmis keittiö ei välttämättä aina näytäkään siltä Internetin ja blogimaailman luksuskeittiöltä. Tärkeintä on, että keittiö on käyttäjälleen toimiva kokonaisuus, jonka suunnittelu lähtee asiakkaan omista mieltymyksistä ja tarpeista. Siihen, mitä tarpeet ja toiveet voivat olla, tarvitaan hieman tietoa ja ideoita. (Pekkala 2013, 15.) Tässä kappaleessa avaan hieman suomalaisen keittiön historiaa ja käyn läpi keittiössä käytettäviä runko- ja ovimateriaaleja sekä välitiloja ja tasoja ja keittiömuotoja.

2.1 Keittiön historiaa

"Keittiö on ruokien valmistukseen käytettävä ja erityisesti sitä varten sisustettu liedellinen huone. Itse sana keittiö on ikivanhasta keittää-verbistä johdettu oppitekoinen uudissana, joka luotiin 1860-luvulla korvaamaan ruotsalaisperäinen kyökki-nimitys. Keittohuone ja kota ovat myös merkinneet ruoanvalmistukseen käytettyä tilaa." (Tamminen ja Morelius 2009, 10.)

2.1.1 Varhainen keittiö

Varhainen keittiön käsite on laaja. Suomalaiselle asumiselle on ollut tunnusomaista se, se että pihapiirissä oli kymmenittäin rakennuksia erilaisia taloudenpidon ja ruokahuollon toimintoja varten. Keskiajalta jäi kyökki, paistintupa, leivintupa ja mallaspirtti. Padat roikkuivat lieden haahloissa, paistintuvassa oli vartaita lihan kypsentämistä varten. Pakarintuvassa leivottiin leipää, valmistettiin voi ja juustot sekä käsiteltiin lihaa ja kalaa. Myös savustus saattoi tapahtua pakarintuvassa, ellei sitä tehty saunassa. Jos pakarintuvassa oli sekä leivinuuni, että liesi, ei erillistä kyökkiä välttämättä tarvittu. Mallaspirtti oli maltaan imellystä varten. Maltaasta pantiin olutta oluttuvassa tai pakarissa. Ruoka-aittoja oli erilaisten elintarvikkeiden säilyttämistä varten. (Tamminen ja Morelius 2009, 10-14.)

2.1.2 1700-luvun keittiö

1700-luvun kuluessa luovuttiin kokonaan erillisestä keittiöstä ja määräys kyökin kuulumisesta asuinrakennukseen vahvistettiin vuonna 1730. Leivintupa jäi kuitenkin vielä erilliseksi rakennukseksi. Keittiö on eri aikoina sijainnut pohjakerroksessa tai sivurakennuksessa, mutta 1800-lukua lähestyttäessä keittiön paikka on siirtynyt päärakennukseen, joskin kaksikerroksisissa taloissa keittiötä ei voitu palovaaran vuoksi sijoittaa yläkertaan. (Tamminen ja Morelius 2009, 15-18.)

2.1.3 1800-luvun keittiö

1800-luvun kaupunkilaisen herrasväen keittiöt olivat palvelusväen valtakuntaa. Yleensä talon keittiöt avautuivat pihanpuolen porraskäytävään, jonka kautta kannettiin esimerkiksi halkoja. 1800-luvun puolivälin jälkeen teollistumisen myötä ihmiset muuttivat kaupunkeihin vuokra-asuntoihin. Näissä asunnoissa oli perhettä kohti yksi huone, jonka nurkassa oli korkeasuinen kakluuni, jossa pystyi keittämään ruokaa. Vuosisadan loppua kohden liesitasolla varustetut hellakakluunit yleistyivät. (Tamminen ja Morelius 2009, 18-21.)

2.1.4 Kohti modernia keittiötä

1900-luvulla elintason nousu oli voimakasta. Ruokakaupat alkoivat yleistyä ja ne vähensivät osaltaan kotona tehtävän työn määrää. 1879 T.A. Edisonin kehittelemä hehkulamppu aiheutti sähkövalon yleistymisen melko nopeasti. Vaikka sähkövaloja on Suomessa ollut 1880-luvulta lähtien, niin muita sähkölaitteita otettiin verrattain hitaasti käyttöön. 1950-luvulla sähköllä toimivat jääkaapit alkoivat olla jo yleisiä. Helsingin, Turun ja Viipurin kunnallisen kaasuverkoston myötä koteihin tuli kaasuliedet, jotka yleistyivät 1920-1930-luvuilla. Kaasuliekki on nopea ja sen lämpötilaa on helppo säädellä. Suomeen tuli ulkomaalaisia sähköliesiä 1920-1930-luvuilla ja 1900-luvun loppua kohden keraamiset liesitasot olivat yleisiä. (Tamminen ja Morelius 2009, 21-34.)

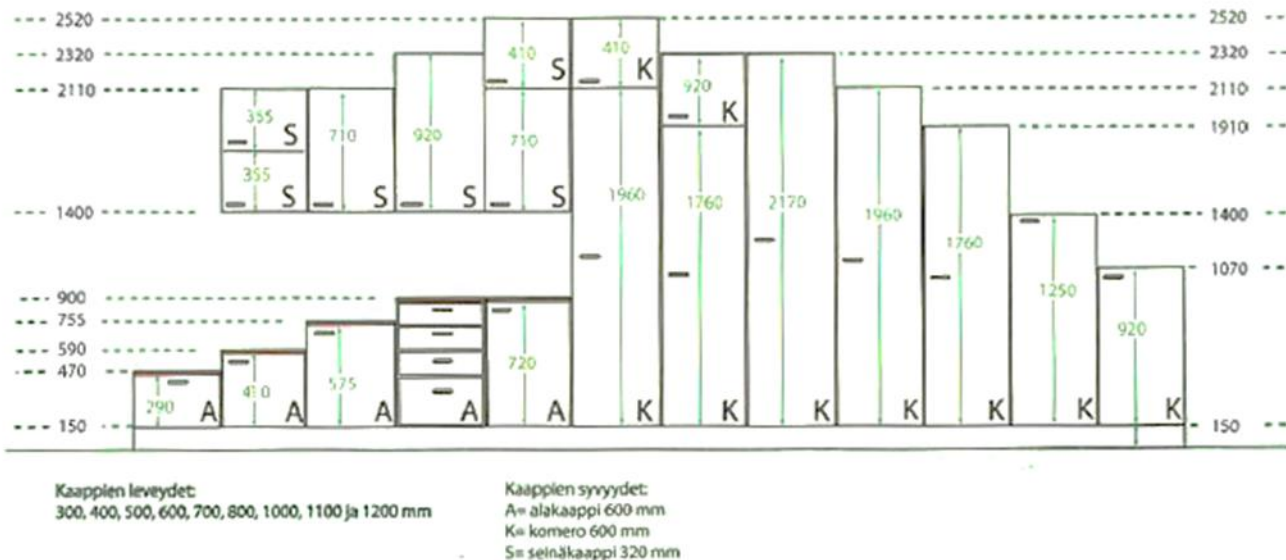
Työläs entisajan ruuanlaitto oli muuttunut mieluisaksi seurusteluksi ja keittiöt olivat tyylikkäästi seurustelutiloja. Kaasu- ja sähköhelleiden yleistyessä keittiön puhtaana pitäminen oli entistä helpompaa. Vesijohto ja viemärointi helpottivat keittiöpuuhia ja vähensivät loiskuvat ämpärit. 1900-luvulla keittiön merkitys kodin tilana muuttui. Keittiöstö tuli edustava tila, jossa saattoi viettää aikaa muutenkin kuin ruoanlaiton merkeissä. Elintason noustessa hyvinvarustellusta keittiöstä alkoi tulla olohuoneen luonnollinen jatke. (Tamminen ja Morelius 2009, 228.)

2.2 Keittiöiden rungot ja runkomateriaalit

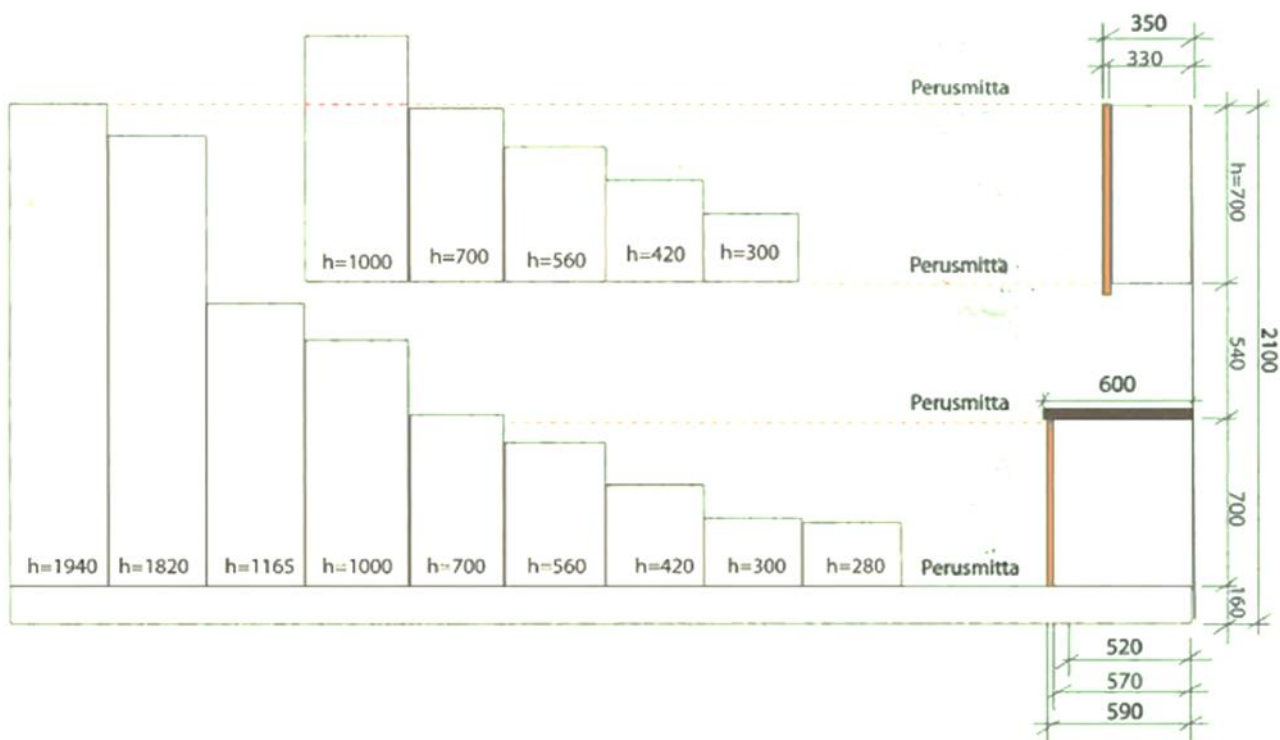
Keittiökaappien rungot ovat jokaisella valmistaja hyvin samanlaisia. Rungon rakenne koostuu yleisimmin kahdesta sivulevystä, kahdesta sidelistasta, pohja-, katto- ja taustalevystä. Alakaapeissa kattolevyn tilalla on yleisimmin taka- ja etuyläreunan sidelistat. Sidelistat yhdistävät kaapin seinämät ja ovat olennainen osa kaapin kiinnittämistä seinään ruuvaamalla. Sidelistojen läpi kiinnitetään myös työpöytätasot. Sidelistat on yleisimmin valmistettu 16 mm paksusta vanerista, joka päällystetään rungon värisellä sidelistalla. Kuivauskaapin etupuolen alapuolensidelista voi olla myös metalliputkea.

Runkolevyt on yleisimmin tehty 16 mm lastulevystä, joka päällystetään melamiinipinnoitteella. Lastulevyjen kosteudenkestävyydessä on eroja ja paremmin kosteutta kestävätkin luokitellaan (alkaen, paremmuusjärjestyksessä) P2 tai suurempi numero. Kosteutta sietävän levyn tunnistaa sen vihertävästä väristä poikkileikkauksessa. Runkolevy voi olla myös mdf-levy tai rimalevy ja melamiinipinnoitteen sijaan voidaan käyttää myös maalaamista tai puuvuulua. (Pekkala 2013, 38.)

Takalevynä käytetään yleisimmin 3,2 mm puolikovaa puukuitulevyä, joka on maalattu näkyvältä pinnalta valkoiseksi (Pekkala 2013, 39). Keittiövalmistajat voivat valita valkoisen tilalle muitakin värejä, jotka sopivat keittiökokonaisuuden muuhun ilmeeseen, mutta valkoinen on kaikkein käytetyin väri. Jotkut valmistajat käyttävät takalevynä pinnoitettua lastulevyä, mikä tekee kaapista jäməkämmän. (Pekkala 2013, 39.)

KUVA 1. Yleisimmät keittiön kaapistojen mitat. Yllä olevat mitat ovat Topi-keittiöiden käyttämiä mittoja. Mitat voivat vaihdella eri valmistajien välillä, mutta yllä esitetyt mitat ovat tavallisimpia. Kaappien tunnuksat saattavat vaihdella valmistajan mukaan esimerkiksi AK (alakaappi) ja PK (pöytäkaappi) – tunnuksin. (Pekkala 2013, 80.)

KUVA 2. Yleisimmät keittiön kaapistojen mitat. Yllä olevat mitat ovat Avance Oy:n käyttämiä kalustomittoja. Kaappeja voidaan asentaa halutulla tavalla päällekkäin ja leveysuunnassa kaappeja on saatavilla 50 mm välein. (Pekkala 2013, 81.)

2.3 Keittiön ovet

Keittiökaappien ovet vaikuttavat suurelta osin keittiön ulkonäköön uutena ja myös vuosien kuluttua. Kaapinovieiden valinta on tehtävä edustavuuden, puhtaana pysymisen ja helppokäyttöisyyden perusteella (Pekkala 2013, 59). Materiaaleihin kannattaa kiinnittää huomiota, jos haluaa pitää keittiön kauniina ja kestäväenä pitkään. Ovimateriaaleina käytetään lastulevyä, melamiinia, mdf-levyä, lasia, massiviipuuta, kiveä tai komposiittia tai jopa nahkaa. Kivi ja nahka materiaaleina keittiön ovissa ovat harvinaisempia ja kalliita eivätkä sovellu kuin tietynlaiseen tyyliin ja elämäntapaan.

2.3.1 Lastulevy

Lastulevy on puulastuista ja liimasta puristamalla valmistettu levy. Lastulevyisiä ovimateriaaleja käytetään yleisesti maalattuna, viilutettuna, melamiinipintaisena, laminaattipintaisena ja kalvopäällysteisenä. Lastulevyisissä ovissa päällystyksen suhteen on huomioitava riittävän hyvä viimeistely, jotta kosteus ei pääse lastulevyyn, jolloin ovi turpoaa.

2.3.2 Melamiini

Suosituimpia materiaaleja keittiökaappien ovissa on melamiini. Melamiini on yksiväristä tai kuviopainettua paperikalvoa. Kalvo puristetaan yleisimmin joko lastulevyiseen oveen tai mdf- oveen. Melamiinioven pinta on helppohoitoinen, hyvin kulutusta ja kuumuutta kestävä, joskaan saumat eivät pidä kuumasta eivätkä kosteasta, ja huonolaatuinen kalvo voi alkaa irvistelemään. Melamiinovi kestää hyvin naarmuuntumatta ja on suhteellisen edullinen vaihtoehto. Melamiinioviovia saa laaka- ja peiliovisena, kiiltävänä ja mattapintaisena ja melkeinpä minkävärinenä tahansa. (Pekkala 2013, 55.)

2.3.3 Laminaatti

Laminaatti on melamiinia paksumpi ja kovempi materiaali ja noin kolme kertaa kestävämpää kuin melamiini. Laminaatti on lujaa kestopuuvia, jonka voi kuvioida ja värittää monella eri tavalla. Laminaatilla on erinomainen kulutuksen kesto ja se kestää hyvin erilaiset kemikaalit ja pesuaineet. Laminaattia käytetään paitsi keittiönoivissa, myös työtasoissa ja välitiloissa sekä kylpyhuoneissa. (<http://www.suomirakentaa.fi/omakotirakentaja/keittiot/keittioekalusteiden-hankinnassa-eikannata-haetaeillae> 17.2.2017)

2.3.4 Mdf-levy

MDF (engl. Medium-density fireboard) on puolikova kuitulevy, joka on puristettu kuumassa lämpötilassa puuteollisuuden jäämämateriaalista ja eri sidosaineista levyksi. Tuloksena on joustavasti muotoiltava, maalattava materiaali, joka ei halkeile helposti. MDF-levy on helppo työstettävä ja siitä tehdäänkin erilaisia muoto-ovia. (<http://www.puustelli.fi/tuotteet/ovet/mdf> 17.2.2017.) Mdf-levyjä pinnoitetaan myös melamiinilla.

2.3.5 Lasi

Lasia keittiökaapinovia saa kehyksettömänä, metallikehyksisenä sekä siten, että lasi on ovilevyn päällysteenä. Kehyksettömät ovet valmistetaan karkaistusta, reunahiotusta lasista. Jos lasi on ovilevyn päällysteenä, on se useimmiten varustettu myös kapealla kehyksellä. Lasin ja oven väliin voi asentaa rajattoman määrän kuoseja ja kuvia, vain mielikuvitus on rajana. Lasiovia saa myös metallikehyksin. (Pekkala 2013, 54.)

2.3.6 Massiivipuu

Nimensä mukaisesti massiivipuuovet ovat kokonaan puuta. Yleisimmin käytettyjä puulajeja kaappien ovissa on koivu, mänty, tammi, pyökki, saarni ja pähkinäpuu. Kokopuisissa keittiökalusteissa suosituin materiaali on koivu kovuutensa, kestäväyytensä ja hyvien työstöominaisuuksien vuoksi. (<http://www.designkaluste.fi/fi/puukeittio> 21.2.2017.)

Massiivipuiset ovet ovat kauniita ja näyttäviä ja niiden laadulle on asetettu laatuvaatimuksia. Kuten muissakin ovissa, myös puuoven etusivujen tulee olla virheettömiä ja väriltään tasalaatuisia. Puulajille luonteenomaiset kuviointi- ja väri vaihtelut sallitaan, kuitenkin niin, että yleisvaikutelmaltaan selvästi muista poikkeava ovi on vaihdettava uuteen. Männyn sydänpuun luontainen värjäytyminen sallitaan. (Pekkala 2013, 211.)

2.4 Työtasot

Työtaso on keittiön olennaisin osa keittiössä työskentelyä ajatellen. Sen valintaan kannattaa kiinnittää huomiota, koska sen ääressä tapahtuu kaikki työskentely. Työtasoa valitessa on huomiotava, että taso on se osa keittiötä, jonka on kestävä eniten kulutusta ja joka on jokapäiväisessä käytössä. Tason materiaali vaikuttaa siihen, kuinka usein tasoa on puhdistettava ja hoidettava, vai onko taso kokonaan hoitovapaa ja kokonaan vastustuskykyinen rasvaisia sormia ja naarmuja vastaan. (<http://www.kvik.fi/keittio/tyoeetasot> 22.2.2017)

2.4.1 Kivitasot

Kivi- ja kvartsi komposiittitasot ovat pitkäikäisiä ja helppohoitoisia. Luonnonkivissä on runsaasti väri vaihtoehtoja ja komposiittitasojen muokattavuus antaa paljon vaihtoehtoja. Marmorinkin voi käyttää keittiötasona, mutta suositeltavaa on, että marmoritaso on mattahiottu ja öljytty. Kaikki luonnonkivituotteet imevät sisälleen kosteutta ja ovat alttiita tahriintumaan. Kivitasot vaativat huolellisen puhdistuksen ja mieluiten myös hoitoaineiden käyttöä.

Kivitasoissa ongelmia ulkonäölle aiheuttaa usein kivilajien tyypillisistä koostumuksista johtuvat ominaisuudet, joista asiakas ei välttämättä ole tietoinen. Kivitason pinta ei välttämättä ole lasimainen ja tiivis. Suomalaiset kivet sisältävät mineraaleja, jotka vaikuttavat pinnan visuaaliseen ja fyysiseen laatuun. Esimerkiksi biotiitti, kivimineraaleista häiritsevin, jättää kiillotetun kiven pintaan pieniä poikkeavia alueita, joiden koko vaihtelee pistemäisestä aina 100x100 mm kokoiisiin alueisiin.

Kalustekivien valmistuksessa kiven pinta saa usein hartsikäsittelyn, jolla täytetään keski- ja isorakesille kiville tyypillisiä koloja. Käsittelyn jälkeen kivi kiillotetaan ja ylimääräinen hartsi poistuu kiven pinnasta.

Kaikille isorakeisille kivilajeille on tyypillistä, että niiden pinnalla näkyy ns. mikrohalkeamia. Mikrohalkeamat eivät vaikuta kiven käyttölujuuteen ja ne ovatkin vain visuaalisia haittoja ja kuuluvat kiven ominaisuuksiin.

Kalustekivissä ongelmia aiheuttavia kiistoja ovat usein poikkeamat tasojen väreissä, jotka voivat johtua leikkaussuunnista ja tasojen suuntautumislinojen epäyhdenmukaisuudesta. Tasoissa kuitenkin saa esiintyä väri poikkeama tason sisällä sekä vierekkäisissä tasoissa. Koska ky-

seessä on luonnonmateriaali, ei siltä voida vaatia identtistä olemusta. Värierot tasojen välillä voi johtua esimerkiksi siitä, että samasta levystä leikatut tasot ovat toisiinsa nähden poikittaisessa suunnassa. Tällaisessa tilanteessa väriero johtuu kiderakenteiden erilaisesta järjestyksestä, jolloin valo leikkautuu erisävyyisenä molemmista tasoista. (Pekkala 2013, 114-127.)

2.4.2 Komposiittitasot

Komposiittitasojen ominaisuudet vastaavat kiveä, mutta joiltain ominaisuuksiltaan menevät jopa kiven edelle. Esimerkiksi kuljetuksen ja käsittelyn suhteen komposiitti on kestävämpää kuin kivi. Yleensä keittiössä ja kylpyhuoneessa olevan komposiitin pääaines on kvartssia, lähes maailman kovinta ainetta. Komposiitin kovuus ja ominaispaino ovat verrattavissa kiveen. Myös sen hygieenisuus, helppohoitoisuus ja kovuus ovat verrattavissa luonnonkiveen.

Kvartsiset komposiittitasot ovat kulutusta ja korkeita lämpötiloja kestäviä. Taso ei tarvitse kyllästys- tai suojauskäsittelyä, eikä taso yleensä ime itseensä pintoja tahraavia aineita. Komposiittitason pinta on naarmuuntumaton, joten sitä voi käyttää hyvin vaikka leikkuualustana.

Komposiittitasojen ilmettä saa muutettua, jos kivi- ja sidosaineeseen lisätään esimerkiksi lasia, väriaineita tai murskattua peiliä.

2.4.3 Laminaattitasot

Laminaattitasot ovat helppohoitoisia ja huokeita hinnaltaan. Laminaattitason levy materiaali on yleensä lastulevyä. Laminaattipinta toimii hyvänä veden eristeenä, mutta leikatut sahauspinnat vaativat hyvän vesieristyksen. (Pekkala 2013, 130-131.)

Laminaattitaso ei kestä kuumuutta, mutta se on kestävä ja edullinen vaihtoehto. Laminaattitasoihin on valittavissa useita eri värejä ja pintavaihtoehtoja. Tason reunaan voi valita esimerkiksi laminaattireunan, taivereunan tai abs-reunan. (<http://www.keittiomaailma.fi/tuotteet/tyotasot-kaapit-ja-valitilat/tyotasot/> 28.2.2017.)

2.4.4 Corian-tasot

Corian on Dupontin kehittämä hygieeninen ja helppohoitoinen työtasomateriaali. Corian on materiaali, jossa yhdistyvät luonnon mineraalin ja akryylin tiheys ja joustavuus. Corian on materiaalina luja, kestävä ja helppohoitoinen. Se on pitkäikäinen ja kannattava investointi. Coriania voi työstää kuten kovaa puuta, ja se on lämpömuovattava.

Corian koostuu alumiinirihihydroksidista (ATH), akryylista ja väriaineista. Corian on ominaisuuksiltaan kiinteä, homogeeninen (ei ole huokoinen), hygieeninen, helppohoitoinen, pitkäikäinen, syöpymätön, UV-vastustuskykyinen, iskuja ja lämmönvaihteluita kestävä, muotoiluvapaa ja lämpömuovattava. Corian on myrkytön materiaali, se ei lahoa eikä liukene veteen.

(<http://www.nomart.fi/corian/corian> 28.2.2017.)

2.4.5 Massiivipuiset tasot

Massiivipuisia tasoja on saatavilla erilaatuisia. Ekologisesti puu on hyvä valinta, mutta koska se on pehmeämpää kuin moni muu materiaali, siihen tulee helposti jälkiä. Massiivipuinen taso ei kestä kuumuutta. Puutason voi toisaalta aina hioa ja tasoittaa ja öljytä, jonka jälkeen taso on kuin uusi. Uusi puutaso on aina käsiteltävä öljyllä ennen käyttöönottoa, ja öljykäsittely silloin tällöin pidentää tason käyttöikää ja suojaa tasoa kolhuilta, tahroilta, ja halkeamilta. Öljy osaltaan estää myös veden imeytymisen työtasoon. (https://www.rakentaja.fi/artikkelit/10190/puutaso_laminaattitaso_tyotaso_keittio.htm 28.2.2017.)

2.5 Välitilat

Välitila on ala- ja yläkaappien välinen seinäosuus. Välitila on hyvin näkyvä osuus keittiötä. Välitilan suunnittelussa huomioon on otettava materiaalin helppohoitoisuus ja materiaalin sopivuus kaapistojen ilmeeseen. Välitilamateriaaleja on saatavilla valtava määrä ja paitsi materiaalin valintaan, myös välitilan mitoitukseen on syytä kiinnittää huomiota. Samassa perheessä on erimittaisia ihmisiä, joten valintoja on tehtävä ja mietittävä. Yleensä välitilan korkeus on 45-55cm ja vanhoissa taloissa n. 40cm. (https://www.rakentaja.fi/artikkelit/10352/keittion_valitila_ja_mitoitus.htm 28.2.2017.) Seuraavissa alakappaleissa esittelen lyhyesti yleisimpiä välitilamateriaaleja ja niiden ominaisuuksia.

2.5.1 Tapetti

Välitilan tapetointi on helppo, mutta ei kestävä vaihtoehto. Tapetin päälle voi asentaa lasi tai akryylilevyn tai sitten on valittava vettä ja pyyhkimistä kestävä tapettimateriaali. Toisaalta tapetin voi yrittää suojata myös useilla lakkakerroksilla. (Pekkala 2013, 132.)

2.5.2 Keraaminen laatta

Hyvin yleinen valinta välitilan materiaaliksi on laatta. Laattoja löytyy kaikenkokoisia, lasitettuja, mattapintaisia ja kaikissa mahdollisissa väreissä. Laattaa valitessa kannattaa huomioida laatan mahdollinen helppohoitoisuus ja saumojen puhdistaminen, jos laatat ovat kooltaan hyvin pieniä. (Pekkala 2013, 132-133.)

2.5.3 Verhoilukivi

Sisustukselliset verhoilukivet ovat näyttävän näköisiä. Yleensä nämä kivet vaativat märkänä leikkaavan timanttileikkurin. Verhoilukivi vaatii pintakäsittelyn, jotta se ei imisi likaa ja rasvaa itseensä. Pintana verhoilukivi on hankala puhdistaa. (Pekkala 2013, 133.)

2.5.4 Lasi

Yleensä välitilassa käytettävä lasi on karkaistua 4-6 mm paksua lasia. Lasi voi olla kirkasta, etsattua tai taustamaalattua lasia. Lasi on välitilamateriaalina kestävä ja helppo pitää puhtaana. Välitilan lasitusta suunniteltaessa on hyvä ottaa huomioon mahdollisuus sijoittaa pistorasiat ja valaisimet keittiön yläkaappien alapintaan näkymättömiin. (<http://lasiverkkokauppa.fi/keittion-valitilan-lasit> 27.2.2017)

2.5.5 Pleksi ja akryyli

Pleksiä ja akryyliä käytetään lasin tavoin, joskin materiaalina ne naarmuuntuvat lasia helpommin. (Pekkala 2013, 134.) Useimmiten pleksillä tai akryylisellä välitilalla suojataan esimerkiksi välitilaan tuleva tapetti tai vaneri.

2.5.6 Alumiini ja ruostumaton teräs

Välitilan voi päällystää myös metallilevyllä. Pintana metallilevy on kestävä ja melko helppohoitoinen. Metalliin tulee helposti naarmuja ja ohuen metallilevyn pintaan jää usein asennusvaiheessa vääristymiä, joten mattapintainen harjattu alumiini on sinänsä varmempi valinta välitilaan. (Pekkala 2013, 133.)

2.5.7 Aito puu ja vaneri

Välitilaan voi asentaa myös vanerisen tai täyspuisen välitilan. Helposti kostuva puuaines on suojalakattava huolellisesti, tai päällystettävä lasilla tai pleksillä.

KUVA 3. Välitila vanerista

2.6 Altaat ja tiskipöydät

Pesualtaat ja tiskipöydät ovat muuttaneet merkitystään keittiön kehittyessä. Perinteinen tiskipöytä on muuttunut altailla varustelluksi keittiön monitoimitasoksi. Materiaaleja ja altaita on olemassa runsas valikoima ja altaaseen on yhdistettävissä erilaisia lisävarusteita. Altaan valinnassa on otettava huomioon pöytätilan määrä ja mahdollisten lisävarusteiden sijoittelu ja säilytys. Lisävarusteita altaaseen voi olla esimerkiksi umpi- ja reikäpohjaiset lisäkaukalot ja leikkuulauta.

Kokometalliset pystytasot ovat huolettomia veden käytön suhteen. Kokometallisessa tiskipöytätasossa ilmeeseen ja toimivuuteen vaikuttaa pinnan sileyks. Se voi olla peilikirjasta ruostumatonta terästä tai johonkin kuvioon valssattua kuviopintaa. Myös reunan muodolla voi vaikuttaa niin käyttöön kuin yleisilmeeseenkin.

Kivikeraamiset altaat ovat muotoilultaan teräsaltaita monipuolisempia ja ne ovat myös hiljaisempia. Joissain kivikeramiikka-altaissa on lähes naarmuuntumaton allasmateriaali, joka kestää erittäin hyvin kuumuutta, kylmyyttä, kulutusta ja hylkii hajuja.

Posliinialtaat tuovat hauskaa ilmettä keittiöön ja mikäli keittiö on varustettu pesukoneella, voi posliiniallas olla ihan riittävä pesutarpeisiin. Posliiniallas on helppo puhdistaa, mutta se on kooltaan melko iso ja materiaalina kovaa.

(Pekkala 2013, 140-145.)

2.7 Keittiömuodot

Keittiömuoto riippuu keittiötilan koosta ja muodosta. Keittiömuodon ratkaisuun vaikuttaa perhekoko ja kokkaajien määrä sekä itse tila, oviaukot, ikkuna-aukot sekä viemärointi. Työn sujumuuden vuoksi työpisteiden sijoitteluun kannattaa kiinnittää huomioita. Sijoittelun lähtökohtana pidetään kolmen työpisteen keskinäistä läheisyyttä: ruoan valmistus, säilytys ja vesipiste. (Pekkala 2013, 30.) Esittelen seuraavissa alaluvuissa keittiön muotoja keittiökalusteiden sijoittelulla ilman ruokapöytää. Kaapistojen sijoittelun voisi tehdä kussakin muodossa monellakin eri tapaa, mutta esittelyyn olen valinnut itseäni miellyttävät kokonaisuudet. Havainnekuvat olen mallintanut itse.

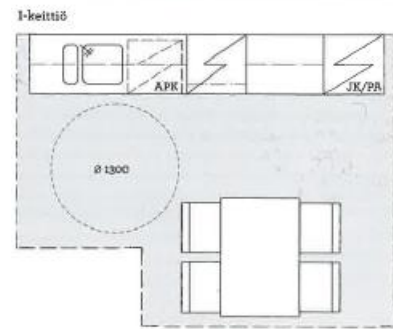
2.7.1 I-keittiö

I-keittiö sijoitetaan yhdelle seinälle ja se voi olla esimerkiksi ruokailutilan ja olohuoneen yhteydessä avokeittiönä (RT 93-10929). Yksinkertainen yhden seinän keittiö on erinomainen ratkaisu pitkään ja kapeaan keittiöön, jossa on vähän tilaa käytettävissä.

Keittiöstä tulee lineaarinen, jolloin liikkuminen tapahtuu sivusuunnassa. I-malliseen keittiöön ei useinkaan tule paljoa kalusteita, joten se tulee verrattain edulliseksi. Toisaalta pienessä I-keittiössä voi olla turvauttava moniin yläkaappeihin, joka osaltaan lisää hieman kustannuksia ja lisää ahtauden tuntua. (Pekkala 2013, 31.)

KUVA 4. I- Keittiö (Nevalainen 2017).

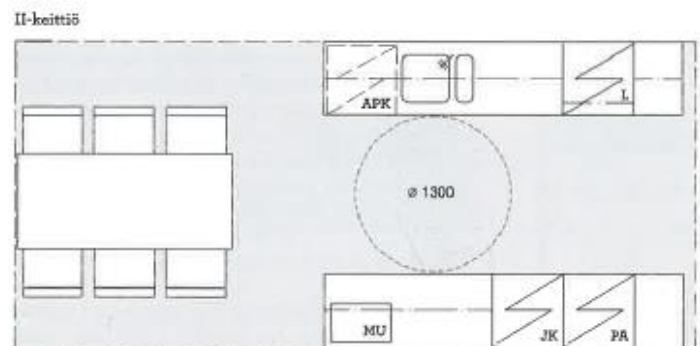
KUVA 5. I-keittiön pohjapiirustus
(Rakennustieto 2017, 9.)

2.7.2 II-keittiö

II-keittiö soveltuu kapeaan tilaan. Se hyödyntää tilan maksimaalisesti ja antaa hyvin laskutilaa. II-keittiössä kaapistot sijoitetaan kahdelle vastakkaiselle seinälle. Turvallisuuden vuoksi järkevintä on sijoittaa keittotaso ja vesipiste samalle seinälle. II-keittiö on kompakti malli, johon mahtuu kaksikin kokkia työskentelemään. (Pekkala 2013, 32).

KUVA 6. II-Keittiö (Nevalainen 2017).

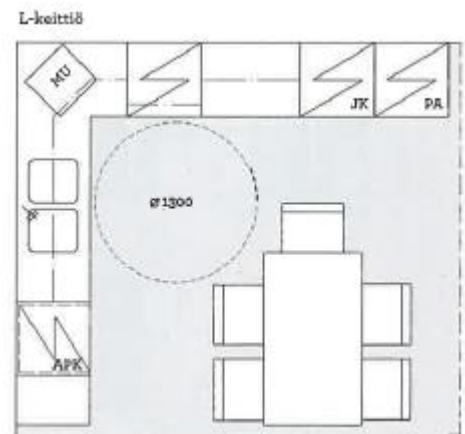
KUVA 7. II-keittiön pohjapiirustus
(Rakennustieto 2017, 9.)

2.7.3 L-keittiö

L-keittiö on yleensä omana huoneenaan, johon on sijoitettuna myös ruokailutila (RT 93-10929). L-keittiössä lattia-tilaa jää hyvin käytettäväksi ja keittiössä on runsaasti tilan tuntua. Tämän malliseen keittiöön on helppo sijoittaa ruokapöytä ja tämä malli sopiikin erinomaisesti perhekeittiöksi.

KUVA 8. L- keittiö (Nevalainen 2017).

KUVA 9. L-keittiön pohjapiirustus (Rakennustieto 2017, 9).

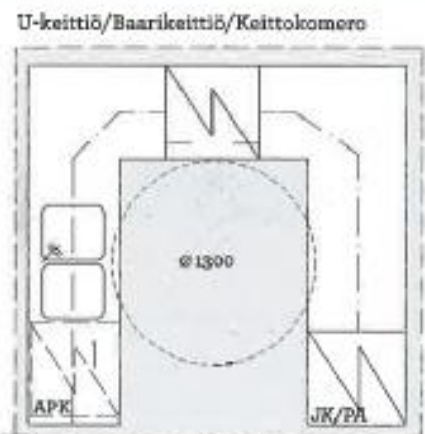
2.7.4 U-keittiö

U-keittiö voi sijaita keittokomerossa tai sitä voi käyttää baarikeittiönä (RT 93-10929).

U-keittiö on malliltaan tehokas ja mahdollistaa suuren ja toimivan keittiön mikäli tilaa on tarpeeksi.

KUVA 10. U-keittiö (Nevalainen 2017).

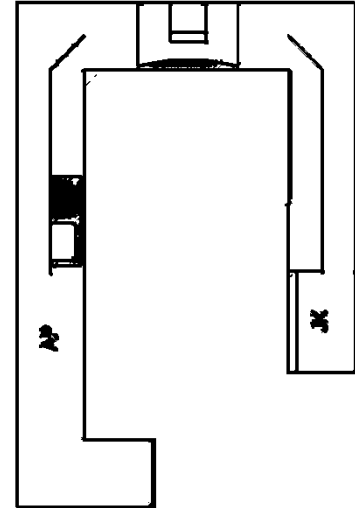
KUVA11. U-keittiön pohjapiirustus (Rakennustieto 2017, 9).

2.7.5 C-keittiö

C-mallinen keittiö vaatii tilaa ympärilleen ja soveltuu suuriin ja avariin tiloihin. C-ratkaisulla saadaan suuri ja toimiva keittiö. (Pekkala 2013, 35).

KUVA 12. C-keittiö (Nevalainen 2017).

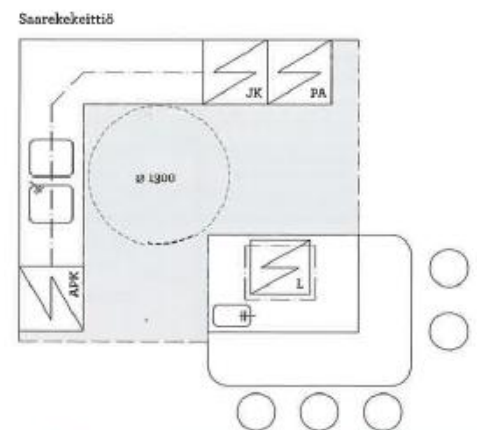
KUVA 13. C-keittiön pohjapiirustus (Nevalainen 2017).

2.7.6 Saarekekeittiö

Saarekekeittiö vaatii tilaa ympärilleen ja soveltuu isoihin ja avariin tiloihin esimerkiksi oleskelutilojen yhteyteen. (RT 93-10929).

KUVA 14. Saarekekeittiö (Nevalainen 2017).

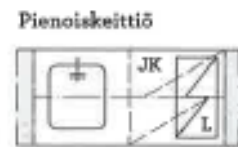
KUVA 15. Saarekekeittiön pohjapiirustus (Rakennustieto 2017, 9).

2.7.7 Pienoiskeittiö

Pienoiskeittiö soveltuu yhden hengen talouteen, sivuasuntoihin, kakkoskeittiöiksi tai palvelutalojen sosiaalityöihin. (RT 93-10929).

KUVA 16. Pienoiskeittiö (Nevalainen 2017).

KUVA 17. Pienoiskeittiön pohjapiirustus (Rakennustieto 2017, 9).

3 ARVOT, ARVOMAAILMAT JA ASIAKASKUNTA

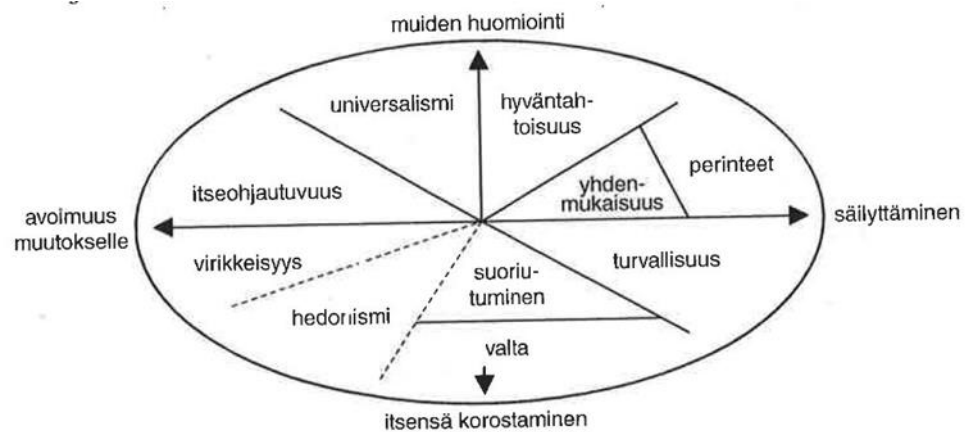
Tässä aluvuossa avaan hieman Martti Puohiniemen kirjallisuuteen perustuvia arvomalleja ja arvokäsitteitä. Aloitan selventämällä arvojen perusteita ja arvokeskustelussa syntyviä ongelmia. Käyn läpi Puohiniemen kymmenen erilaista arvoa ja yhdeksän erilaista arvomaailmaa ja poimin niistä kolme ryhmää, jotka edustavat toimeksiantajani asiakasryhmää. Asiakasryhmät olen nimennyt itse ja ne perustuvat olemassa oleviin asiakkaisryhmiin, jotka useimmin käyttävät toimeksiantajani palveluita. Asiakas ryhmät ovat "ruuhkavuosien lapsiperhe", "perinneasujat" sekä "moderni pariskunta". Näiden ryhmien ja arvojen perusteella tyypitän näille kolmelle asiakasryhmälle ensin yleisen arvokollaasin, joka käsittää asioita ja esineitä. Näiden pohjalta teen kullekin ryhmälle tyypitetyn keittiön, jossa huomioidaan asiakasryhmän arvojen mukaan materiaalit, keittiömalli ja keittiön esteettisyys.

3.1 Arvot

"Arvot ovat valintoja ohjaavia periaatteita, joita käytetään jouduttaessa vaikeaan valintatilanteeseen, jota ei pysty ratkaisemaan toimimalla kuten ennen" (Puohiniemi 2002, keskeiset käsitteet vii). Arvot ovat tiedostettuja ja toimivat motiiveina, kaikki motiivit eivät kuitenkaan ole arvoja. Arvot auttavat valinnoissa ja motiivien tapaan säätelevät pysyvyyttä. Arvot ohjaavat suuntaa, mitä kohti halutaan mennä ja niihin sisältyy myös positiivinen ja kulttuurisesti hyväksyttävä tunnelaustaus. Arvot muuttuvat yleensä hyvin hitaasti eli ne ovat vakaita. Kaikessa arvoihin liittyvässä pohdinnassa on kyse arvojen vastakkainasettelusta ja omien arvojen kohtaamisesta. (Puohiniemi 2002, 19-22.)

Puohiniemen mukaan toimivimman ratkaisun universaalien arvomallien etsintään on esittänyt arvotutkija, professori Shalom Schwartz, joka on kehittänyt teorian arvojen arvosten universaalista rakenteesta ja sisällöstä. Schwartz korostaa, että arvoja ei keksitä, vaan ne opitaan kotona, koulussa, harrastuksissa, ja työelämässä. Hänen mukaansa arvot perustuvat inhimillisen olemisen perusedellytyksiin.

Arvokehä on teoreettinen yleistys Schwartzin teorian perusrakenteista. Arvokehää tutkiessa voi huomata, että jos halutaan koko ajan uutta, ei voida säilyttää kaikkea vanhaa. Jos koko ajan ensisijalla pitää itseään ja omia tarpeitaan, jää vähemmän tilaa muiden huomiointille. Arvokehän vaaka-akselilla asettuvat vastakkain avoimuus muutokselle ja säilyttäminen, pystyakselilla muiden huomiointi ja itsensä korostaminen. (Puohiniemi 2003, 27-28.)

KUVA 18. Arvokehä havainnollistaa arvojen keskeiset suhteet (Puohiniemi 2003).

3.1.1 Itsehjautuvuus

Itsehjautuvuus tarkoittaa toiminnan ja ajattelun vapautta, omien päämäärien valintaa ja uuden tutkimista ja luomista. Itsehjautuva ihminen ei pelkää riskien ottoa, eikä hän välttämättä aina edes tunnista ottavansa riskejä, sillä turvallisuus ei korostu samanaikaisesti itsehjautuvuuden kanssa. Itsehjautuvat ihmiset ovat yleensä luovia ja he kehittävät mielellään itseään monellakin eri saralla.

3.1.2 Virikkeisyys

Virikkeisyys on halua kohdata haasteita, uuden etsimistä ja jännityksen hakemista. Virikkeisyys ja itsehjautuvuus ovat toisiaan täydentäviä arvoja, niiden ero on siinä, että itsehjautuva ihminen pyrkii omiin päämääriinsä ja virikkeellisyys voi tapahtua muidenkin ehdoilla. Virikkeellinen ihminen etsii koko ajan elämyksiä.

3.1.3 Hedonismi

Hedonismi on omien nautintojen tyydyttämiseen tähtäävää toimintaa. Se on mielihyvän ja nautintojen etsimistä ja itsensä hemmottelua.

3.1.4 Suoriutuminen

Suoriutuminen on henkilökohtaisen menestyksen tavoittelua ja asioiden ottamista henkilökohtaisina haasteina. Suoriutuminen on pärjäämistä olemassa olevassa tilanteessa käytössä olevilla resursseilla.

3.1.5 Valta

Valta on toisten ihmisten ja resurssien hallintaa. Valta ja suoriutuminen palvelevat molemmat samaa perusmotiivia. Vallanhaluinen ei välttämättä ota riskejä, vaan harrastaa tuttuja asioita, joita hän yrittää tehdä aina vain paremmin ja paremmin. Näin ei tarvitse todistella olevansa hyvä uusissa lajeissa, vaan voi saada mainetta ja kunniaa ja varallisuutta tekemällä hyvin yhtä osaa maansa asiaa. Vallanhaluinen ei siis välttämättä ota riskejä, eikä pyri luomaan uutta.

3.1.6 Turvallisuus

Turvallisuus on yhteiskunnan, perheen ja oman elämän tasapainoisuutta ja harmo-
nista jatkuvuutta. Ihminen voi jatkaa elämäänsä haluamallaan tavalla, kun epätoivottuja yllätyksiä ei
tapahdu.

3.1.7 Yhdenmukaisuus

Yhteydenmukaisuus on ikään kuin muiden kautta elämistä. Tällainen ihminen välttää
tekemästä asioita, jotka voivat häiritä muita tai sotia yhteisöä koskevia odotuksia tai normeja vas-
taan.

3.1.8 Perinteillä

Tässä yhteydessä perinteillä tarkoitetaan kulttuurin tai uskonnon edellyttämien tapo-
jen noudattamista, kunnioitusta, hyväksyntää ja näihin sitoutumista. Erilaiset juhlapyhät ja kulttuuri-
sesti merkitykselliset juhlat aktivoivat perinnemielen, jopa sellaisten ihmisten mielissä, jotka eivät
muuten juurikaan perinteitä kunnioita.

3.1.9 Hyväntahtoisuus

Hyväntahtoisuus on erityisesti lähipiiriin kohdistuvaa huolenpitoa ja kiltteyttä. Se on
lähipiirin ihmisten hyvinvoinnin edistämistä ja etusijalle laittamista. Hyväntahtoisuus ilmenee myös
toisilleen vieraiden ihmisten kohdatessa -ystävällisessä hymyssä tai tervehtimisissä.

3.1.10 Universalismi

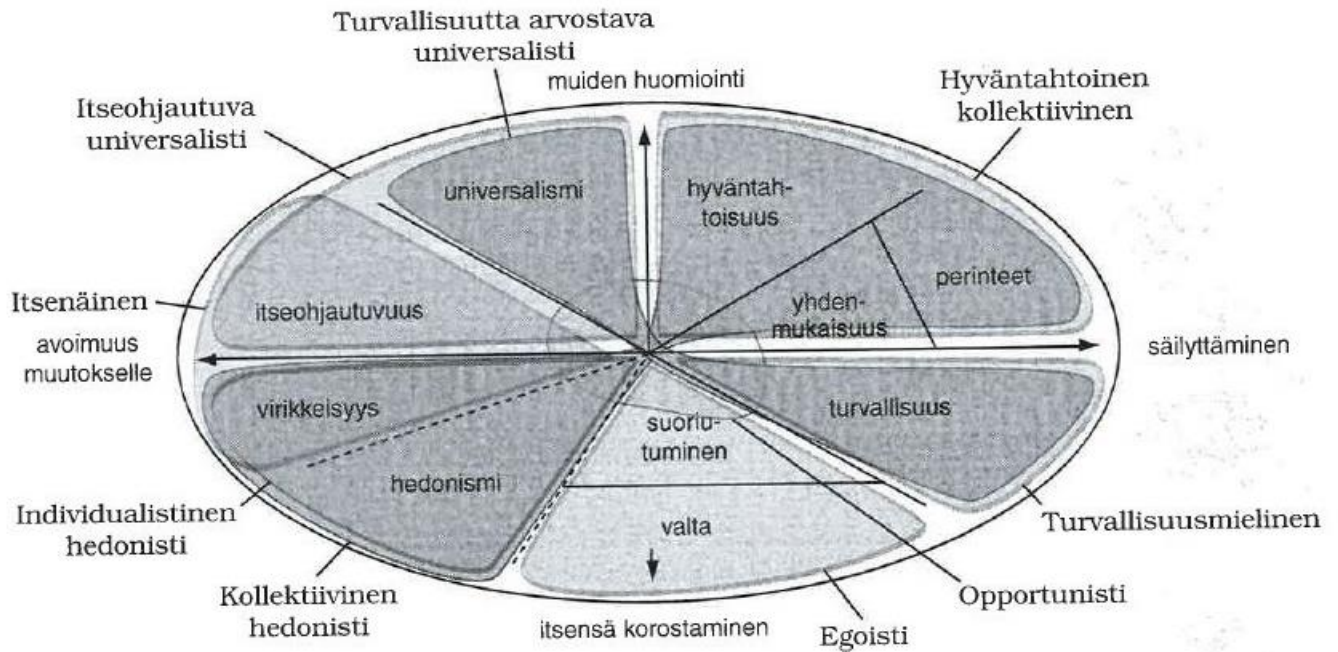
Universalismi on paitsi lähipiirin ihmisten, myös luonnon hyvinvointitarpeiden arvosta-
mista, ymmärtämistä ja suojelemista. Universalismi ja hyväntahtoisuus ovat toisiaan täydentäviä
arvoja, mutta universalismi on näistä kahdesta laaja-alaisempi.

(Puohiniemi 2003, 33-38.)

3.2 Suomalaisen arvotutkimuksen ja asiakasryhmien arvoitus

Puohiniemi on arvotutkimuksissaan jakanut suomalaiset hallitsevien arvojensa suh-
teen yhdeksänluokkaiseksi typologiaksi, jossa otetaan huomioon ihmisen koko arvoprofiili, myös kes-
kenään ristiriidassa olevat arvot. Typologian arvotyypit on sijoitettu kartalle sen mukaan, mille arvo-
alueelle heidän elämänsä hallitsevat arvot painottuvat. Arvokonfliktitypologian ryhmät ovat tois-
tensa poissulkevia, eli ihminen ei voi kuulua samaan aikaan kahteen eri ryhmään. KUVAN 19 yhdek-
sän ryhmää jakautuvat päätyypeittäin ristiriidattomiin ja ristiriitaisiin. Ristiriidattomien tyyppien elä-
mää ohjaavat arvot painottuvat selkeästi tietylle arvoalueelle, kun taas ristiriitaisien tyyppien elämää
ohjaavat arvot vetävät eri suuntiin. (Puohiniemi 2003, 43.)

Seuraavissa alakappaleissa esittelen Puohiniemen arvokonfliktitypologian tyypit yksi-
tellen ja etsin yhdeksästä eri tyyppistä kolme toimeksiantajani asiakaskuntaan kuuluvaa tyyppiä.

Kuva 10.1. Arvokonfliktitylogia suhteessa arvokehään.

KUVA 19. Arvokonfliktitylogia suhteessa arvokehään (Puohiniemi 2003).

3.2.1 Itseohjautuva universalisti

Tätä ryhmää parhaiten kuvaavia arvoja ovat itseohjautuvuus ja universalismi. Tämän ryhmän ihmiset haluavat tehdä päätöksiä itse olematta kuitenkaan täysin itsekkäitä. Itseohjautuva universalisti arvostaa itsenäistä ajattelua ja on valmis ottamaan riskejä päästäkseen itselle tärkeisiin päämääriin. He ovat yhteiskunnallisesti kriittisesti ajattelevia ihmisiä, jotka ovat suvaitsevia muiden ihmisten yksilöllisyyden ja kulttuurin suhteen. Tähän ryhmään kuuluvat ovat kiinnostuneita mm. taiteesta, tieteestä, luonnonsuojelusta ja internetistä. Vähemmän heitä kiinnostavia asioita ovat urheilu-uutiset ja autoiluun liittyvät asiat. (Puohiniemi 2003, 52.)

3.2.2 Itsenäinen

Itsenäiset ovat nimensä mukaisesti itsenäisiä teoissaan ja ajatuksissaan. Tämän tyyppin ihmiset valitsevat omat päämääränsä ja kantavat vastuun sinne pääsemisestä. Itsenäiset haluavat kontrolloida ja hallita elämäänsä ja toisaalta he etsivät elämäänsä vaihtelua ja jännitystä. He vaalivat yksilön vapauksia ja hyväksyvät muiden omat valinnat. Tyypillistä heille on tehokkuusajattelu. Perinteiset auktoriteetit ja arvot sekä yksilön vapauden rajoittaminen ovat tälle ryhmälle kielteistä ajatusmaailmaa. Itsenäiset ovat kiinnostuneita Internetistä, elokuvien ensi-illoista, uusista autoista sekä tietotekniikasta ja rahoitusmaailmasta, taiteesta ja matkailusta. Vähemmän kiinnostavia

aiheita ovat esimerkiksi maatalous, politiikka, kuluttajan etu tai yleiset yhteisten asioiden edistämiseen liittyvät asiat. (Puohiniemi 2003, 53.)

3.2.3 Individualistinen hedonisti

Individualistisen hedonistin arvoja ohjaa oma mielihyvä; he elävät itseään varten. Tyypillistä individualistiselle hedonistille on yksilön vapauden arvostus, yksilöllisten nautintojen kunnioitus ja tehokkuusajattelun ja kaupallisuuden hyväksyminen. Heidän kiinnostuksen kohteitaan ovat viihde ja henkilökohtaiset asiat. Erityisiä kiinnostuksen kohteita ovat internet, elokuva ensi-illat, matkailu, muoti, vapaat työpaikat ja asunnon vaihto. Vähemmän kiinnostavia asioita ovat mm. maatalous, politiikka ja kriisialueiden avustustyö. (Puohiniemi 2003, 54.)

3.2.4 Kollektiivinen hedonisti

Kollektiivisten hedonistien elämä on arvostusmaailmassa. He arvostavat henkilökohtaista nautintoa, mutta ovat valmiita asettamaan lähipiirin edun omansa edelle, ja he ovat valmiita elämään sopuinnussa perinteiden vaatimusten ja ympäristön normien kanssa. Kollektiiviset hedonistit ottavat elämän kevyen viihteellisesti. He ovat yhteiskunnallisesti suvaitsemattomia ja ovatkin valmiita asettamaan rajoja muille. Kuitenkin omalla kohdallaan he vastustavat yksilön vapauksia rajoitettavia sääntöjä. Kollektiivinen hedonisti on kiinnostunut huikeista illoista, julkisten asioista, urheilusta, autoilusta, kaupan tarjousmaailmasta ja Internetistä. Vähemmän kiinnostavia asioita on tiede, ympäristö ja yhteiskunta. (Puohiniemi 2003, 55.)

3.2.5 Egoisti

Egoistit keskittyvät oman sosiaalisen asemansa tukemiseen. Sosiaalisen arvostuksen saavuttaminen on heille tärkeää ja he pyrkivätkin saavuttamaan tai säilyttämään oman valta-asemansa sosiaalisessa järjestelmässä. Asenteiltaan egoistit ovat konservatiiveja ja he suosivat yhteiskunnallista järjestystä. Egoistit vaalivat yksilön valinnan vapautta siihen rajan asti, kun se ei uhkaa yhteiskunnallista järjestystä tai talouden kehitystä. Egoistit ovat kiinnostuneita teknistaloudellisista asioista, joihin lukeutuu mm. Hex, Nasdaq ja taloustieteet, autoilu ja asunnon vaihto. Vähemmän kiinnostavia asioita ovat mm. ruokaohjeet, lastenkasvatus, luonto, ympäristöasiat tai ihmissuhteet. (Puohiniemi 2003, 56.)

3.2.6 Turvallisuusmielinen

Turvallisuusmieliselle tärkeää on yllätyksetön elämä ja he arvostavat elämässään asioiden harmonista jatkuvuutta ja tasaisuutta niin yhteiskunnan kuin lähipiirinkin osalta. Turvallisuusmielisten asenteissa korostuu myönteinen suhtautuminen yhteiskunnan turvallisuutta ylläpitäviin auktoriteetteihin sekä luonnonvaroihin. He eivät erityisemmin arvosta yksilön vapauksia, kulttuurista

avoimuutta tai seksuaalista ja yhteiskunnallista suvaitsevaisuutta. Turvallisuusmieliset eivät ole selvästi muita kiinnostuneempia mistään erikoisesta aihepiiristä. Vähiten kiinnostavia asioita ovat kuitenkin kuvataiteet ja taide yleensä. (Puohiniemi 2003, 57.)

3.2.7 Turvallisuutta arvostava universalisti

Turvallisuutta arvostavat universalistit elävät arvojensa suhteen arvoristiriidassa. He arvostavat yllätöksetöntä ja tasaista elämää, mutta toisaalta ovat valmiita asettamaan itselleen tuntemattomien ihmisten ja luonnon hyvinvoinnin tarpeet itsensä ja omien tarpeidensa edelle. Turvallisuutta arvostavat universalistit ovat suvaitsevaisia ja kulttuurisesti avoimia. Heillä on myönteinen suhtautuminen teollisuuteen ja yhteisesti sovitut säännöt ovat arvostetussa asemassa. He ovat kiinnostuneita politiikasta, puutarhan hoidosta ja kirja-arvosteluista. Vähemmän kiinnostavia asioita ovat Internet, vapaat työpaikat ja julkkisten asiat. (Puohiniemi 2003, 58.)

3.2.8 Hyväntahtoinen kollektiivinen

Hyväntahtoisien kollektiivisen arvomaailmaa kuvaavia asioita ovat: perinteiden kunnioitus, lähipiiriin kohdistuva hyväntahtoisuus sekä halu elää sopuoinnussa ympäristön asettamien normien kanssa. Hyväntahtoiset kollektiiviset elävät muiden ehdoilla ja asettuvat ikään kuin sivustakatsojiksi omassa elämässään. He suhtautuvat myönteisesti uskontoon. Yksilönvapauksien ylenmääräinen korostaminen, seksuaalinen sallivuus, tekniikka ja kaupallisuus ovat heille kielteisiä asioita. He ovat kiinnostuneita puutarhanhoidosta, maataloudesta ja terveydenhoitoalan uutisista. Vähemmän kiinnostavia asioita ovat mm. Internet, vapaat työpaikat, asunnon vaihtaminen, tietotekniikan uutiset ja matkailu. (Puohiniemi 2003, 59.)

3.2.9 Opportunisti

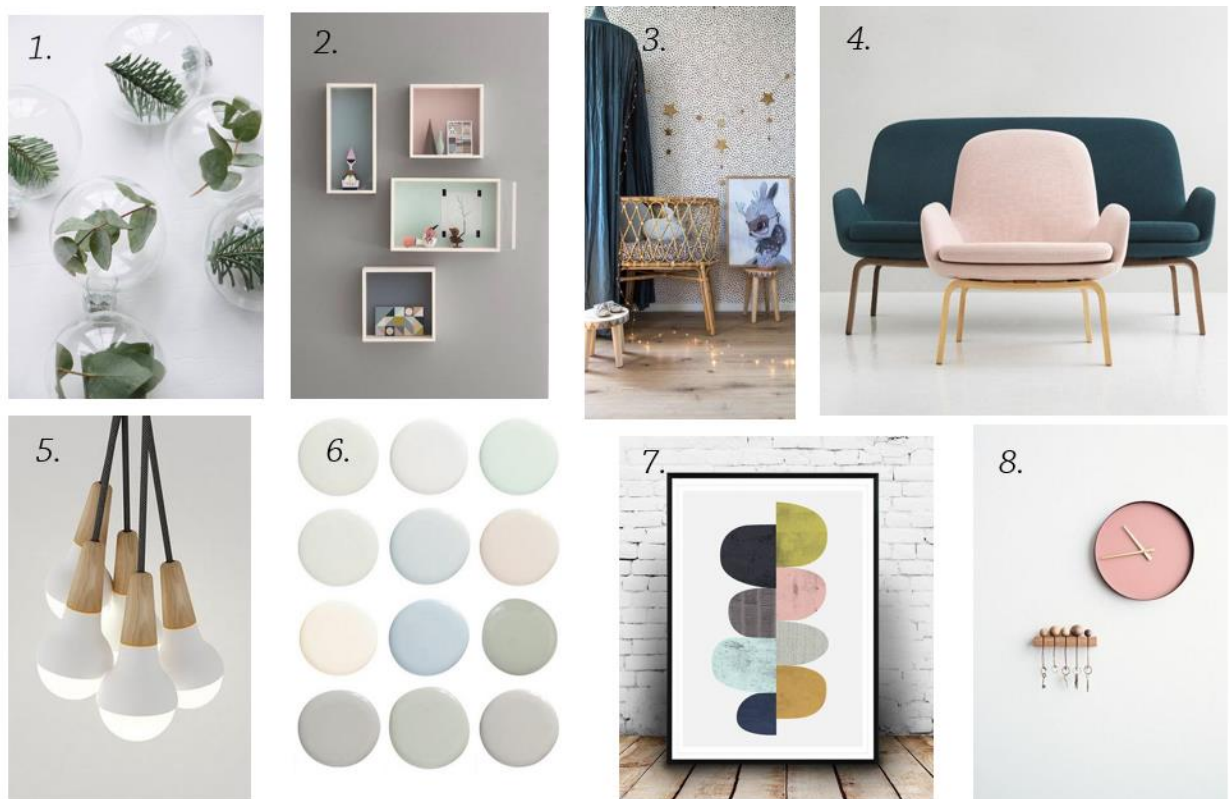
Oppoturnistit ovat ihmisiä, joiden elämää arvot eivät juuri ohjaa. He eivät juurikaan ilmaise arvojaan tai heidän arvomaailmassaan ilmenee jännitteitä pääakselien suhteen. Kuitenkin turvallisuus on heille tärkeä arvo, vaikka käyttäytyminen onkin tilannesidonnaista ja tilanteesta riippuen he valitsevat itselleen turvallisimman vaihtoehdon. Opportunistit viehättyvät voimasta mikä näkyy heidän asenteissaan muun muassa myönteisessä suhtautumisessa ydinvoimaan, yhteisvaluuttaan ja armeijaan. Oppoturnistit eivät suhtaudu erityisen kielteisesti juuri mihinkään asiaan. Opportunistit ovat kiinnostuneita tietotekniikan uutisista, radion ohjelmatedoista, sekä urheilu-uutisista. Heidän maailma muodostuu mahdollisuuksista vaikkakin he katselevat niitä melko varovaisesti. (Puohiniemi 2003, 60.)

3.3 Arvot ja asiakasryhmät

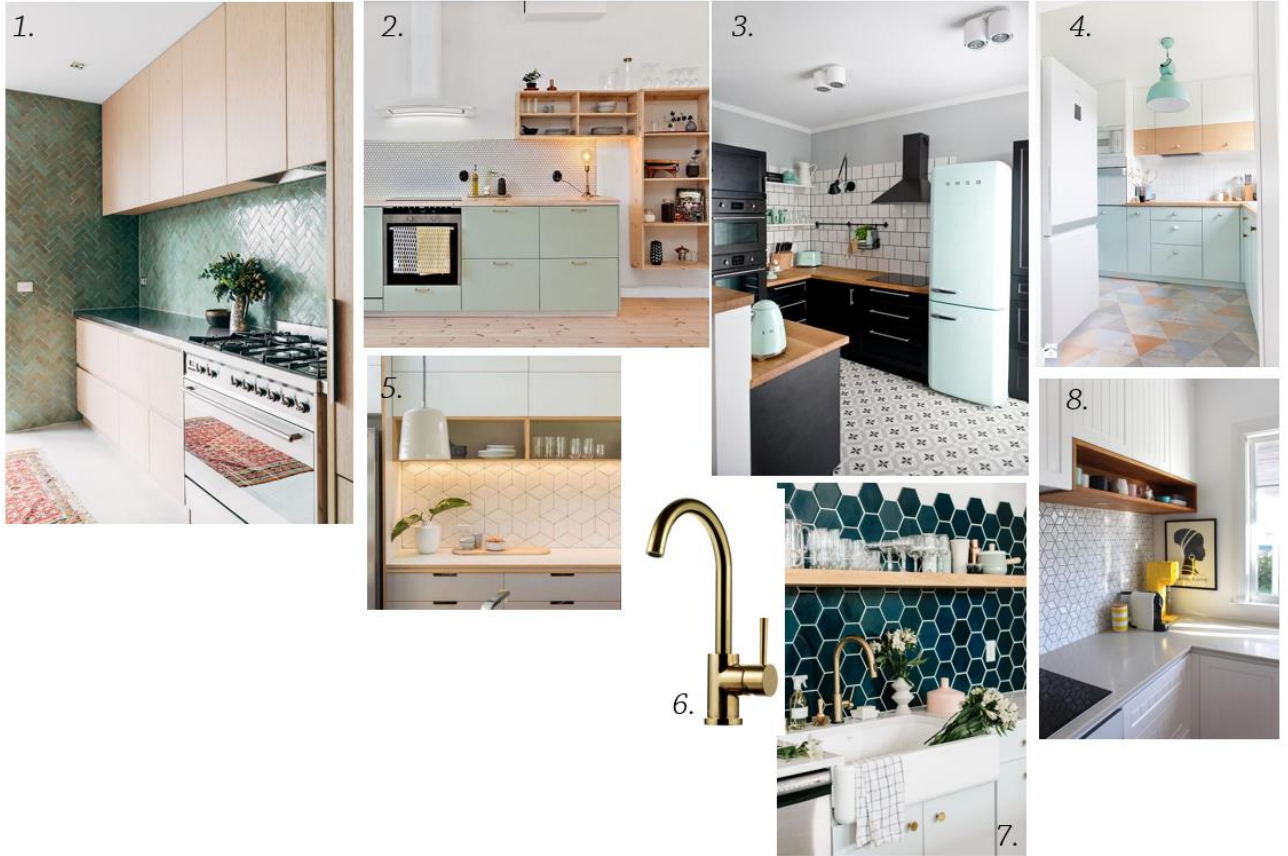
Olen valinnut arvotyyppologioiden ja asiakasryhmien perusteella kolme keittiömalliston kohderyhmää. Kohderyhmät arvotyyppologioittain ovat itseohjautuvat universalistit, turvallisuusmieliset sekä itsenäiset. Olen kartoittanut toimeksiantajani asiakaskuntaa ja sen pohjalta liittänyt valitsemiini arvotyyppologioihin kolme erilaista asiakastyppiä, jotka edustavat tyypillisimpiä asiakkaita ja joiden arvot kohtaavat esittelemieni arvotyyppologioiden kanssa. Asiakasryhmät olen nimennyt seuraavasti: ruuhkavuosien lapsiperhe (itseohjautuvat universalistit), moderni pariskunta (itsenäiset) sekä rauhoittuneet perinneasujat (turvallisuusmieliset). Jokaista asiakasryhmää kohden olen kasannut heidän arvojaan kuvastavan yleiskollaasin sekä keittiökollaasin. Arvojen ja kollaasien pohjalta suunnittelen ja mallinnan lopuksi kutakin ryhmää edustavan keittiön ja esittelen myös ne.

3.3.1 Ruuhkavuosien lapsiperhe

Itseohjautuvia universalisteja asiakaskuntana edustaa ruuhkavuosien lapsiperhe. Tätä ryhmää ja asiakaskuntaa kuvaavat itseohjautuvuus ja universalismi. Asiakkaat haluavat tehdä päätöksiä olematta kuitenkaan täysin itsekkäitä. He ovat yhteiskunnallisesti kriittisiä ihmisiä ja ovat kiinnostuneita taiteesta, tieteestä, luonnonsuojelusta ja kulttuurista. Ruuhkavuosien lapsiperheen vanhemmat ovat valveutuneita nykyajan trendeistä, hyvinvoinnista sekä ympäristön tilasta.

KOLLAASI 1. Itseohjautuvan universalistin arvoja esineinä

KOLLAASI 2. Itseohjautuvan universalistin keittiökollaasi

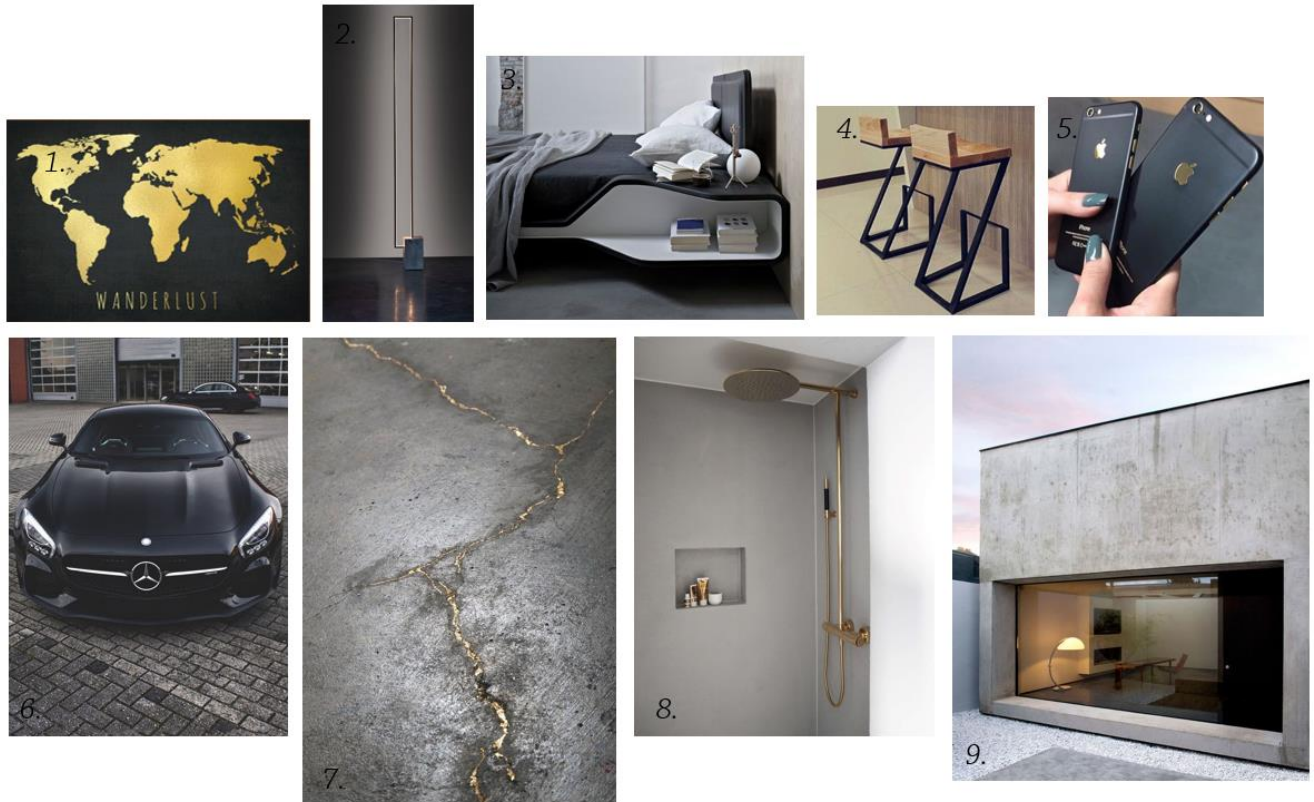

KUVA 20. Ruuhkavuosien lapsiperheen/itseohjautuvan individualistin keittiö (Nevalainen 2017).

Tätä ryhmää edustavaan keittiöön olen valinnut malliksi L-mallin. Jääkaappi, hella ja pesuallas ovat suhteellisen lähellä toisiaan ja keittiössä on paljon kaappi- ja pöytätilaa. Keittiön ovet ovat melamiinia, joka on hieman edullisempi, mutta kestävä vaihtoehto. Keittiö on trendikäs ja nuorekas. Alakaappien sävyksi on valikoitunut raikas tumma mintunvihreä messinkisine vetimineen. Yläkaapisto on keveä ja moderni, sävyltään vaalean tamminen. Jääkaappipakastin sekä astianpesukoneet ovat integroituja yhtenäisen ilmeen luomiseksi. Tasomateriaaliksi on valittu komposiittitaso, koska lapsiperheessä sen hygieenisuus ja helppohoitoisuus ovat hyviä lisiä käytäntöä ajatellen. Komposiitti kestää kovaa kulutusta sekä kuumuutta, eikä pinta ime itseensä tahraavia aineita ja tasoa voi käyttää jopa leikkuualustana. Allas on tupla-allas ruostumattomasta teräksestä ja välitila on laitettu valkoisella kalanruotolaatoituksella. Kaapistoseinällä on viisi messinkistä valaisinta luomassa tunnelmaa ja valaisemassa työtilaa.

3.3.2 Moderni pariskunta

Itsenäisiä asiakaskuntana edustavat modernit lapsettomat pariskunnat. Tässä yhteydessä he asuvat uudessa kivilalossa. Tätä ryhmää ja asiakaskuntaa kuvaavat määrätietoisuus ja itsenäinen tekeminen määränpään pääsemiseksi. He haluavat kontrolloida ja hallita elämäänsä ja toisaalta he etsivät vaihtelua ja jännitystä. He vaalivat tehokkuusajattelua. Moderni pariskunta on määrätietoinen sekä laatutietoinen.

KOLLAASI 3. Itsenäisen arvoja esineinä.

KOLLAASI 4. Itsenäisen keittökollaasi

KUVA 21. Modernin pariskunnan/ itsenäisen keittiö (Nevalainen 2017).

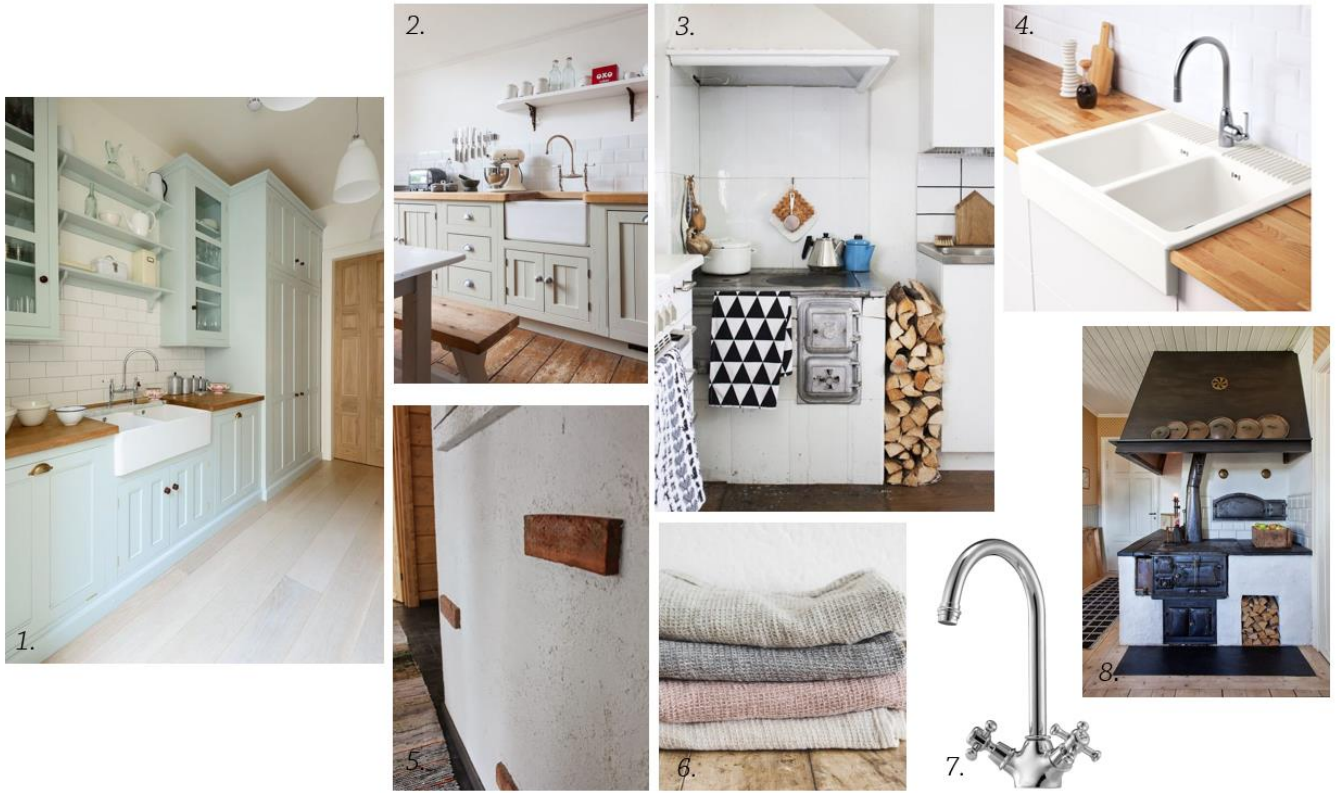
Tätä ryhmää edustavaan keittiöön olen valinnut malliksi L-mallin keittiön, jossa on saareke aamiaistasolla. Kun kohteessa asuu vain kaksi aikuista, on saarekepöytä kätevä lisä arjen ruokailuihin ja aamukahvihetkiin. Keittiön ovet ovat mattamustaa laminaattia, joka on laadultaan melko kestävä. Ovissa on kullan väriset vetimet. Keittiö on hillitty ja siinä on paljon kaappitilaa kaikelle tarvittavalle, jotta yleisilme pysyisi siistinä. Työtasona tässä keittiössä on valkoinen Corian materiaali, joka on helppohoitoinen ja hygieeninen. Allas on mustaa komposiittia ja näin ollen se on sekä tyylikäs että käytännöllinen. Komposiitti on kvartssia sisältävä kestävä materiaali, joka sietää hyvin kuumuutta ja kulutustakin. Välitila on Carrara Marmoria, joka luo vielä oman luksuksen tunnun tilaan.

3.3.3 Rauhoittuneet perinneasujat

Turvallisuusmielisiä asiakaskuntana edustaa elämäntilanteeltaan rauhoittuneet perinneasujat. Perinneasuja tarkoittaa tässä tapauksessa vanhassa 1800-luvulla rakennetussa hirsikehikoisessa talossa asuvaa perhettä, joka pitää kodistaan huolta asiaankuuluvalla tavalla, ja he elävät talon ehdoilla. Vanhassa talossa asuminen on heille elämäntapa sinänsä. Turvallisuusmieliselle tärkeää on yllätyksetön elämä ja he arvostavat elämässään asioiden harmonista jatkuvuutta.

KOLLAASI 5. Turvallisuusmielisen arvot esineinä.

KOLLAASI 6. Turvallisuusmielisen keittiökollaasi

KUVA 22. Rauhoittuneen perinneasujan/turvamielisen keittiö (Nevalainen 2017).

Tätä ryhmää edustavaan keittiöön olen valinnut I-mallin, koska vanhoissa taloissa keittiö on usein yhdellä seinällä, kun tuvan keskellä on suuri leivinuuni, jossa on myös erillinen keittotaso. Keittiön kaapit ovat yhdellä seinällä, mutta tuvan puolella voi olla vielä esimerkiksi vitriinikaappeja astioille. Keittiön ovet ovat maalattua täyspuuta, joissa on tammiset vetimet, rungot ovat myös täyspuuta. Tasoiksi valitsin rustiikkisen tammitason. Aidot materiaalit ovat olennainen osa vanhan talon henkeä ja keittiötä. Posliiniallas on sijoitettu ikkunan eteen vanhaan tyyliin sopivasti. Väli tilassa on tapetti, niin kuin koko kaapiston takana olevalla seinällä. Tapetti voi olla pyyhkimisen ja kosteuden kestävää laatua, tai sen voi päällystää esimerkiksi lasilla ainakin keittotason kohdalta.

4 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ JA POHDINTAA

Tämä opinnäytetyö on antanut tekijälleen paljon teoriatietoa keittiöiden yleisimmistä materiaaleista ja mitoituksista. Puohiniemen arvot olivat mielenkiintoista opiskeltavaa, ja nyt niihin hieman syventyneenä on mielenkiintoista soveltaa niitä oikeaan elämään ja oikeisiin asiakkaisiin. Niistä kun luonnollisestikin löytyy paljon yhtymäkohtia asiakkaisiin, on minun helpompi lähteä hahmottamaan asiakkaan tarpeita joskus kovin vähäisilläkin tiedoilla ja lähtökohdilla. Jos opinnäytetyö olisi ollut laajuudeltaan suurempi tai aikaa olisi ollut enemmän tekemiseen, olisi ollut mielenkiintoista tehdä kustakin arvotypologiasta omat kollaasinsa ja niiden pohjalta keittiösuunnitelmat. Tosin, koska keittiösuunnittelutyö jatkuu opinnäytetyöni ulkopuolella, on hyvinkin mahdollista, että tulevaa keittiömallistoa ajatellen jatkan työtäni tekemällä kutakin ryhmää koskevat kollaasit ja mallistot, joiden pohjalta kasaamme tulevaan mallistoon tulevat materiaalit, sävyt ja kuosit.

Opinnäytetyön tekeminen oli sujuvaa ja mielenkiintoista. Kaikki sujui aikataulussaan, eikä suurempia vastoinkäymisiä tullut. Hieman etukäteen arvelutti aikataululliset seikat, mutta päätäväisyydellä työ tuli helpostikin kasaan. Olen tyytyväinen lopputulokseen ja mielestäni työssä on sopivassa suhteessa teoriaa ja visuaalista puolta. Olen etsinyt kuvia internetistä, sekä mallintanut keittiökuvat ArchiCADillä ja käyttänyt kuvien muokkauksessa apuna Adoben Photoshop -ohjelmaa. Sopivan kirjallisuuden löytäminen oli ongelmaton, ja lähteet olivat muutenkin helposti löydettävissä.

LÄHTEET

Pekkala Risto 2013. *Keittiö*. Helsinki, Readme.fi

Puohiniemi Martti 2002. *Arvot, asenteet ja ajankuva. Opaskirja suomalaisen arkielämän tulkintaan*, Vantaa, Limor Kustannus.

Rakennustieto 2014. Tampere, Tammerprint Oy

RT 93-10929 Asuntosuunnittelu. Ruoanvalmistus ja ruokailu.

Tamminen Marketta & Morelius Bernt 2009. *Keittiöantiikkia*, Keuruu, Otava

<http://www.puustelli.fi/tuotteet/ovet/mdf> [viitattu 17.2.2017]

<http://www.suomirakentaa.fi/omakotirakentaja/keittiot/keittioekalusteiden-hankinnassa-ei-kannata-haetaeillae> [viitattu 17.2.2017]

<http://www.designkaluste.fi/fi/puukeittio> [viitattu 21.2.2017]

<http://www.kvik.fi/keittio/tyoeetasot> [viitattu 22.2.2017]

<http://www.keittiomaailma.fi/tuotteet/tyotasot-kaapit-ja-valitilat/tyotasot/> [viitattu 28.2.2017]

<http://lasiverkkokauppa.fi/keittion-valitilan-lasit> [viitattu 27.2.2017]

<http://www.nomart.fi/corion/corion> [viitattu 28.2.2017]

https://www.rakentaja.fi/artikkelit/10190/puutaso_laminaattitaso_tyotaso_keittio.htm [viitattu 28.2.2017]

https://www.rakentaja.fi/artikkelit/10352/keittion_valitila_ja_mitoitus.htm [viitattu 28.2.2017]

KUALÄHTEET

- KUVA 1. Pekkala Risto 2013. Keittiö. Saarijärven Offset Oy, 80
- KUVA 2. Pekkala Risto 2013. Keittiö. Saarijärven Offset Oy, 81
- KUVA 3. https://www.rakentaja.fi/artikkelit/10573/keittion_valitilan_lasi.htm [viitattu 20.3.2017]
- KUVA 4. Anna Nevalainen 2017
- KUVA 5. Rakennustieto 2017. Tammerprint Oy, 9
- KUVA 6. Anna Nevalainen 2017
- KUVA 7. Rakennustieto 2017. Tammerprint Oy, 9
- KUVA 8. Anna Nevalainen 2017
- KUVA 9. Rakennustieto 2017. Tammerprint Oy, 9
- KUVA 10. Anna Nevalainen 2017
- KUVA 11. Rakennustieto 2017. Tammerprint Oy, 9
- KUVA 12. Anna Nevalainen 2017
- KUVA 13. Anna Nevalainen 2017
- KUVA 14. Anna Nevalainen 2017
- KUVA 15. Rakennustieto 2017. Tammerprint Oy, 9
- KUVA 16. Anna Nevalainen 2017
- KUVA 17. Rakennustieto 2017. Tammerprint Oy, 9
- KUVA 18. Puohiniemi Martti 2002. Arvot, asenteet ja ajankuva Opaskirja suomalaisen arkielämän tulkintaan, Dark Oy, Vantaa, 28
- KUVA 19. Puohiniemi Martti 2002. Arvot, asenteet ja ajankuva Opaskirja suomalaisen arkielämän tulkintaan, Dark Oy, Vantaa, 44
- KUVA 20. Nevalainen Anna, 2017
- KUVA 21. Nevalainen Anna, 2017
- KUVA 22. Nevalainen Anna, 2017

KUVAKOLLAASIEN LÄHTEET [Viitattu 16.3.2017]

Kollaasi 1. Itseohjautuvat universalistit

kuva 1. <https://fi.pinterest.com/pin/268245721535885541/>

kuva 2. <https://fi.pinterest.com/pin/549791066993307976/>

kuva 3 <https://fi.pinterest.com/pin/746401338212123969/>

kuva 4 <https://fi.pinterest.com/pin/482940760027115462/>

kuva 5. <https://fi.pinterest.com/pin/65935582019819840/>

kuva 6. <https://fi.pinterest.com/pin/452048881321512246/>

kuva 7. <https://fi.pinterest.com/pin/575827502338995902/>

kuva 8. <https://fi.pinterest.com/pin/355291858084944109/>

Kollaasi 2. Itseohjautuvan universalistin keittökollaasi

kuva 1 <https://fi.pinterest.com/pin/8303580543962540/>

kuva2 <https://fi.pinterest.com/pin/8303580543962558/>

kuva 3 <https://fi.pinterest.com/pin/368450813248803816>

kuva 4 <https://fi.pinterest.com/pin/224265256423346834>

kuva 5 <https://fi.pinterest.com/pin/102105116531883399/>

kuva 6 <http://kauppa.kotijakylpy.com/fi/shop/kylpyhuone/hanat+ja+suihkut/messinki/tapwell+evo180+messinki>

kuva 7 <https://fi.pinterest.com/pin/206673070380424281/>

kuva 8 <https://fi.pinterest.com/pin/8303580543962553/>

Kollaasi 3. Itsenäinen arvot esineinä

kuva 1 <https://fi.pinterest.com/pin/331014641337814535/>

kuva 2 <https://fi.pinterest.com/pin/332773859942228738/>

kuva 3 <https://fi.pinterest.com/pin/401875966732117025/>

kuva 4 <https://fi.pinterest.com/pin/557109416387667651/>

kuva 5 <https://fi.pinterest.com/pin/534380312019601567/>

kuva 6 <https://fi.pinterest.com/pin/497225615093455661/>

kuva 7 <https://fi.pinterest.com/pin/237213105353264474/>

kuva 8 <https://fi.pinterest.com/pin/598275131718642640/>

Kuva 9 <https://fi.pinterest.com/pin/320248223487515577/>

Kollaasi 4. Itsenäinen keittiökollaasi

kuva 1 <https://fi.pinterest.com/pin/440860251007784670/>

kuva 2 <https://fi.pinterest.com/pin/404198135286474360/>

kuva 3 <https://fi.pinterest.com/pin/532621093406774046/>

kuva 4 <https://fi.pinterest.com/pin/288300813617020674/>

kuva5 https://fi.pinterest.com/pin/AYEVIJydC2ZLfGyCeytUQWz2OQNpkqEbcGo5yPmFd6_1IYAP6WHz2TI/

kuva 6 https://fi.pinterest.com/pin/ASsKphylbsDTm81ibi0ra0o0tXZeAAGA79mZqW_Fg-cEGhNfZVgZ4nc/

kuva 7 <https://fi.pinterest.com/pin/319614904783198016/>

kuva8 <https://fi.pinterest.com/pin/393572454920694406/>

Kollaasi 5. Turvallisuusmielisten arvot kollaasina

kuva 1 <https://fi.pinterest.com/pin/541980136387843497/>

kuva 2 <https://fi.pinterest.com/pin/146507794106572449/>

kuva 3 <https://fi.pinterest.com/pin/181129216242040971/>

kuva 4 <https://fi.pinterest.com/pin/404338872781394476/>

kuva 5 <https://fi.pinterest.com/pin/391250286362937554/>

kuva 6 <https://fi.pinterest.com/pin/522136150534856033/>

kuva 7 <https://fi.pinterest.com/pin/162059286568665905/>

kuva 8 <https://fi.pinterest.com/pin/535858055635763310>

Kollaasi 6. Turvallisuusmielisen keittiökollaasi

kuva 1 <https://fi.pinterest.com/pin/497014508861511997/>

kuva 2 <https://fi.pinterest.com/pin/319685273520088256/>

kuva3 <https://fi.pinterest.com/pin/216735800790577361/>

kuva4 <http://www.ikea.com/fi/fi/catalog/products/S49158174/>

kuva 5 <http://tuleentuijottaja.blogspot.fi/2014/05/antiikkilaastia-morskareen-pintaan.html>

kuva 6 <https://fi.pinterest.com/pin/254031235210139420/>

kuva 7 <https://www.domusclassica.fi/tuote/sofia-keittiohana-kromattu/412-003-9/>

kuva 8 <https://fi.pinterest.com/pin/500462577326340164/>